

■ 6 Ocak
2017 Cuma
■ Sayı: 61
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EGME

Durdurun dünyayı inecek var!

Yeniden normalleşme umanlara kötü haber. Kapitalizmde ciddi bir delik açılmadıkça sistemin iç dinamiklerinden hayır beklemeyin. Daha kötüsü gelecek. Kapitalizmde ciddi bir delik açılması için emekçi halkın örgütlenmesi ve kapitalizm içi çözümlerin kategorik olarak reddedilmesi zorunlu.

BİZ BAŞKA ALEM İSTERİZ

SERMAYE 2017'YE HAZIR | İŞÇİ SINIFI ISINIYOR | GERİCİLİĞİN 2016 BİLANÇOSU | BARIŞ DERNEĞİ
VE KATMERLİ HUKUKSUZLUK | AMERİKA'NIN DÜNYASINDA ALMANYA | 2011 YGS EYLEMLERİ

2017 sert bir mücadele yılı

2017 YILI HEM SİYASAL HEM DE EKONOMİK DENGELERİN EMEKÇİ HALKA YANSIMALARI AÇISINDAN ZOR VE SIKINTILI OLACAK. SERMAYE, GÜNÜ KURTARMAK ADINA HÜKÜMETİN BOL KEPÇE DAĞITTIĞI TEŞVİKLER VE İMZA ATACAĞI PATRON YANLISI DÜZENLEMELER SAYESİNDE KRİZDEN KAÇMANIN YOLLARINI ARAYACAK. BUNU YAPARKEN MENGENEYİ DAHA DA SIKMAK VE FABRİKALARDA İŞÇİLERE YENİ SERT KOŞULLARI DAYATMAK İSTEYECEKLER.

Hükümet ve AKP kadroları, 2017'yi kurtarmak ve kriz koşullarını ötelemek adına yoğun bir mesai harcıyor. Arka arkaya uzatılan OHAL, bu mesai için mükemmel bir zemin oluşturuyor. Ülkede bir korku toplumu yaratmayı amaçlayan terör ise, evet, hükümeti başka açılardan sıkıştırabilir ama başka bir dönemde gündeme dahi getiremeyeceği saldırı başlıklarını hayata geçirmesine imkan tanıyor.

Patronlar için büyük teşvik paketleri açıklanıyor, ekonomiyi canlandırmak adına emek

düşmanı uygulamalar artık bir gecede gündeme getirilip yasalaştırılıyor. Başkanlık ajandasını işletirken hükümetin sınıfsal refleksine işaret eden bu durum, tutarlı bir program anlamına ise asla gelmiyor. Sermaye sınıfının çıkarları adına hareket ederek bir dizi saldırının hayata geçirilmesi, siyasal ve ideolojik bir bütünün içerisine yerleştirilemiyor.

Hükümet icraatlarında terörün yarattığı atmosferden yararlanırken, sermaye sınıfı da "Türkiye'nin emperyalizmin ve küresel sermayenin gözden çıkaramayacağı büyük bir ülke ve ekonomi olması" düşüncesiyle

avunmaya çalışıyor.

2017 yılı Türkiye ve emekçi sınıflar açısından zor bir yıl olacak. Başkanlık gündemiyle açılan sene, yine hükümet yetkililerinin belirttiği üzere bombaların patlamaya devam ettiği bir yıl olacak. Ekonomide kriz koşulları olgunlaşırken, bunun bir çöküşe dönüşmesini engellemek ve çarkların dönmesi adına sermayenin yeni talepleri de karşılanmaya çalışılacak.

Bedel ise yine emekçiler ve işçi sınıfına ödetilmek istenecek. Fabrikalarda ve işyerlerinde "kriz" gerekçesiyle OHAL çoktan ilan edilmiş durumda.

FABRİKALARDA NELER OLUYOR?

Topyekûn bir kriz ve çöküşe işaret etmese de, ekonomide yavaşlama, dış ticarete küçülme ve dövizde yükselme ile kendini belli eden finansman sorunları tek tek sermaye gruplarının kârlılıklarını tehdit etmeye başladı. 2017'nin çetin koşullarına karşı önlem alan patronlar için, bir sektördeki riskini diğer sektördeki faaliyetlerini artırarak azaltma şansı, bugünkü şartlarda, bulunmuyor. Bunun somut karşılığı, tüm faaliyet alanlarında işçiyi nefessiz bırakacak tam saha baskının bir kural haline getirilmesi olacaktır.

olacak

ylî kâr edip edemeyeceğine bağlandı. Birçok işyerinde de benzer öneriler masaya kondu. Örgütsüz işyerlerinde ise patronlar sorunu kökünden çözüyor! Çalışanların sefalete mahkum olmasını umursamayıp, aylarca ücret ödememe yolunu seçiyorlar. Üstelik bu durum sadece sanayi sektörlerinde değil hizmet sektörlerinde de giderek yaygınlaşıyor.

Dövizdeki yükselişin ve enflasyondaki artış eğiliminin, işçinin alım gücünü hızla düşürmesi ve ücretlerdeki reel gerileme işin cabası. Fabrikalarda ve işyerlerinde şartlar, çoktan kışa döndü. Patronlar mengeneği sıkıyor, işçi işsizliğin had safhaya çıktığı ve toplumsal olarak kötümserliğin yaygınlaştığı bir dönemde büyük bir cenderenin içinde.

Ancak, işçinin fabrikalarda ve işyerlerinde boynunu büktüğü ve dayatmaları kayıtsız şartsız kabullendiği sanılmasın. 2017 yılı bu koşullar düşünüldüğünde, fabrikalarda ve işyerlerinde huzursuzlukların artmasıyla birçok eylemin yaşanacağı, örgütlü işyerlerinde toplu iş sözleşmesi süreçlerinde anlaşma sağlamanın zorlaşacağı, örgütsüzleştirme saldırılarının artacağı bir yıl olacak. OHAL'a rağmen irili ufaklı grevlerin ilan edilmesi ve örgütsüz işyerlerinde ise iş bırakma eylemlerinin yaygınlaşması sürpriz olmayacak. Mücadele perdesi, patronlar erken önlem almayı başaramazlarsa metal sektöründeki bazı fabrikalarda açılıyor.

Mesele, tek tek işyerlerinde ve fabrikalarda ortaya çıkacak çeşitli tepkilerin, sınıf mücadelesinde ağırlık oluşturacak bir eksene kan taşıyacak hale getirilmesidir. Bu, öncelikle söz konusu tepkileri örgütlemek ya da tepkiler ortaya çıktığında işçi sınıfının fabrika ve işyerlerinde yanında olmanın

yollarını aramaktan geçiyor. Ve elbette ülkedeki toz duman içerisinde bütüncül bir sınıf siyasetinin sesini yükseltmekten...

EMNİYET SUPAPLARI ÇALIŞMIYOR

Türkiye'de sendikaların, hem işçi sınıfı ve emekçilerin çıkar örgütü hem de düzenin sınıfı kuşatma aracı olarak işlevi kalmadı. Bu durumun belli sonuçları olacak ve bunları önümüzdeki yıllarda yaşayacağız. Oysa bugün işçi sınıfı ve emekçilerin hak mücadelesi açısından da, sermaye düzeni için de sendikalara çok fazla ihtiyaç var.

AKP'li yıllarda sendikaları yandaşlaştırma operasyonunda iş şirazesinden çıktı. Benzer şekilde, sarı sendikacılık pratiklerinde literatüre geçecek uygulamalara imza atılıyor. Çerçevesi bu örneklerle çizilen sendikal düzenin işçiyi tutamadığı ve kontrol edemediği ortada. Bir buçuk yıl kadar önce metal fabrikalarındaki kalkışmanın önemli bir boyutunu bu durum oluşturuyordu.

Bugün aynı sendikaların, fabrikalarda ve işyerlerinde ortaya çıkacak huzursuzluğu yönetmesi ya da işçinin kazanımlarını ve kendi pozisyonlarını koruyacak bir mücadeleye evriltmesi pek mümkün görünmüyor.

İlk işaretlerine, 2015 yılındaki Birleşik Metal'in metal grevinde tanık olunmuştu. Patronlar, sınıf mücadelesinde amiral gemileri olan MESS ile işlerini göremeyince, işveren sendikasıyla kopmalar yaşanmıştı. İşçi sendikası ayakta ise Türk Metal'in kontrolü yitirmeye başladığı görülmüştü.

Veriler bunlarsa, 2017 yılı ya da daha genel itibarıyla "kış mevsimi" geçtiğinde sendikal düzenin, sermayenin güncel ihtiyaçları doğrultusunda reforma tabi

tutulacağından emin olabiliriz.

YENİ REFORM SALDIRISINA HAZIRLANMAK

Yazının başında da belirttiğim üzere, 2017'nin çetin koşullarına karşı patronların fabrikalarda ve işyerlerinde aldığı önlemler saldırının mikro düzeyine işaret ediyor. Hükümetin yeni yılda kendi meşruiyetini -o da sadece sermaye sınıfı açısından- tesis etmeye çabalayacağı neredeyse tek zemin yeni yapısal reformlarla örülmeye çalışılacak.

Olası krizin ne kadar derinleşip derinleşmeyeceğinden ve hatta çöküşe dönüşüp dönüşmeyeceğinden bağımsız olarak birkaç yıl içerisinde emek rejiminde Asya'daki örneklerine benzer bir yapı kurulmak istenecek. Kıralık işçiliğin kural haline geldiği, kıdem tazminatının tasfiye edildiği, kamu istihdamı üzerindeki tüm güvencelerin ortadan kaldırıldığı ve alabildiğine esnek bir emek rejimi. Küresel sendikal federasyonlar faaliyetlerinde, Türkiye'yi Kuzey Afrika ve Orta-doğu ekonomileriyle birlikte ele almaya başladılar bile.

2001 Krizi'nin sonuçları, sınıfın kazanımlarına yönelik büyük bir reform dalgasıyla savuşturulmaya çalışılmış ve AKP yelkenini bu reform rüzgarı ile şişirmişti. Özelleştirmelerle tarumar edilen ülkede, 1980 Darbesiyle açılan sayfa bu reformlarla kapatılmıştı. Şimdi, küresel sermaye daha fazla garanti isteyecek. Cumhuriyet ortadan kalkarken enkaza döndürülmek istenen ülkede, emekçilerden bu cehenneme boyun eğmesi beklenecek. İşçi sınıfını zor günler bekliyor olabilir ama patronların işi de hiç kolay olmayacak.

■ Aşkın Süzük

Patronlar bu toz duman içinde, en kolay kontrol edebilecekleri maliyet kaleminin işçilik maliyetleri olduğunu düşünüyorlar. Fabrikalarda ve işyerlerinde önce toplu işten çıkarmalara tanık olabiliriz. Nitekim, metalde Arçelik Çerkezköy fabrikasında yılbaşında 650 işçiyi işten çıkardı. Sivil havacılık sektöründe işten çıkarma haberleri artıyor. Diğer sanayi ve hizmet sektörlerinde de işten çıkarmaların yaygınlaşacağına işaretleri alınıyor. Öncelikle kadrolu çalışmayan emekçilerde olmak üzere fabrikalarda huzursuzluk çoğalıyor.

Patronlar, örgütlü işyerlerinde sendikalarla işçileri ücretsiz izne çıkarmak ve fabrikayı kapatma seçeneğini göstererek pazarlık yapmaya başladılar. Örgütsüz işyerlerinde ise bazı hatlarda işçiler ücretsiz izne çıkarılıyor.

Yine örgütlü işyerlerinde, bağatlanmış toplu iş sözleşme hükümlerinin 2017 için gevşetilmesi ya da tümünden uygulanmaması bizzat patronlar tarafından sendikalara ve işçiye dayatılıyor. Son örneği, THY'de görüldü, sözleşmede yazan 2017 ücret zammının uygulanması şirketin bu

KRİZ VE ÇÖKÜŞ BEKLENTİLERİ VE AKP

2017'yi kurtarmak...

2017'YE SİYASAL YAPIYI DA ALT ÜST EDECEK BİR EKONOMİK KRİZ BEKLENTİSİ İLE GİRMEK GERÇEKÇİ Mİ? SİYASAL RİSKLERİN BÜYÜK, YAPISAL SORUNLARIN KRONİK OLDUĞU TÜRKİYE KAPİTALİZMİ İÇİN 2017'Yİ KURTARMA YOLLARININ OBJEKTİF OLARAK TIKALI OLDUĞUNU DÜŞÜNMEK BÜYÜK BİR YANLIŞ OLACAKTIR. SINIF MÜCADELESİNİN TEK KALE OYNANDIĞI HER DURUMDA SERMAYE GOLLERİ YESE DE MAÇI KAZANMAKTADIR.

2016 yıllık enflasyonu yüzde 10'a dayandı ve 2017'nin daha ilk günlerinde doları da 3,60'a taşıdı. Türkiye kapitalizmi iddia edildiği gibi bir ekonomik krizin içine çoktan yuvarlandı mı? Bu soruya olumlu yanıt vermek güç. Dünyadaki siyasi ve ekonomik

gelişmeler Türkiye'de düzene bir müddet daha top çevirmesi için hareket alanı sunuyor. Petrol başta olmak üzere emtia fiyatları Aralık 2015-Mart 2016 arasında en düşük seviyeleri görmüştü. 2016 son aylarında hızlı bir artış gösteren demir cevheri ve ham petrol fiyatları üretici fiyat

artışındaki en önemli belirleyen oldu. Özellikle Aralık 2016 ile Aralık 2015 karşılaştırması yüksek oldu. Emtia fiyatlarındaki gerileme enerji faturasının kısmen azalması ve cari açığın düşmesi gibi olumlu sonuçlara yol açarken Türkiye'nin hem ihracata hem de iç pazara yönelik üretimi

sekteye uğratmıştı. Üretim yapısı nedeniyle maliyet düşüşlerinden yeterince yararlanamayan, hammadde fiyatlarındaki düşüşe göre oluşan uluslararası fiyatlara uyarlanamayan Türkiye sermayesi, düşük kâr marjları karşısında daha az üretmeyi tercih etmiş görünüyor. Emtia fiyatları yeni-

Uluslararası sermaye Türkiye kapitalizminden umudunu kesmez

Türkiye kapitalizminin en önemli koruyucu kuşaklarından biri hiç kuşkusuz yabancı sermaye ile entegrasyon düzeyi. Sadece doğrudan yabancı sermaye yatırımları üzerinden değil pazar ilişkileri, uluslararası işbölümünde son 20 yılda üstlendiği rol, özellikle de Almanya başta olmak üzere AB sermayesine sunulan olanaklar, uluslararası sermayeyi "dışsal" bir unsur olmaktan çıkarıyor. Alman sermayesinin en önemli aktörlerinden Bosch'un otomotiv yan sanayi yatırımları VW gibi gruplar için Türkiye'yi önemli üretim merkezlerinden biri haline getirmiş durumda. 1920 yılından bu yana Türkiye'de faaliyet gösteren grup Türkiye'nin otomotiv yan sanayi ihracatının neredeyse beşte birini tek başına yaparken, tedarikçileriyle birlikte bu oran dörtte biri geçiyor. (2,5-3 milyar dolarlık bir toplam tutar kastediliyor.) Sermaye-yoğun yatırımları taşımanın ya da rekabet koşulları nedeniyle devretmenin güçlükleri bir yana söz konusu sermaye grupları için Türkiye "ışığı yatırım" açısından da kolay gözden çıkarılacak bir ülke değil. "Mülayim" ve çok çalışan teknik eleman profilini hiçbir Orta Avrupa ülkesinde bulamadıklarını, Türkiye'deki teknik elemanlarının "en eğitilebilir" profil olduğunu uluslararası şirket temsilcileri açıkça ifade ediyor. Bu kategoriye hiç kuşkusuz mühendis ve beyaz yakalılar da dahil ederek. Türkiye iyi bir üretim üssü olmasının yanı sıra iyi ve gelecek vadeden bir pazar da. Hem ölçek hem de tüketim alışkanlıkları özellikle AB sermayesinin burnunun dibinde ve entegrasyon düzeyi bu denli yüksek bir pazarı kolay kolay gözden çıkarmasına izin vermez. Siyasi gerilimler (üstelik belli sınırları ötesine de geçmezken) bu pazarlık gücünün rahatlığını da taşıyor.

den artarken enerji faturası yine kabarcak, cari açık yükselecek ancak üretim ve ihracatta da, en azından ciro-değer bazında artış yaşanabilir.

BÜYÜME MÜMKÜN...

TÜİK'nin yeni GSYH hesaplamasına göre bile zayıf seyreden 2016'nın ardından artan emtia fiyatlarına bağlı olarak artacak ihracat ve reel fiyat artışlarını büyüme rakamlarına daha güçlü aktaran GSYH hesaplamasıyla Türkiye ekonomisinin matematik olarak büyümesi kolaylaşmış görünüyor. Yılın ilk yarısında geçen yılın ilk yarısındaki kuvvetli büyümeye bağlı olarak negatif ya da 0 civarında büyüme görülse bile yılın ikinci yarısında tam tersinin yaşanması ve 2017'nin bütününde pozitif büyüme görülmesi mümkün.

Batık kredilerin yeniden yapılandırılması için Kredi Garanti Fonu (KGF) ile sağlanan destek, borçların en azından bir süre daha çevrilmesinin güvencesi oldu. Finansal durumu elverişli olup siyasi güvensizlikten yatırımlarını erteleyen sermayedarlar da Cumhuriyet tarihinin en

bonkör teşvik düzenlemeleriyle cesaretlendirilmeye çalışılıyor. Özellikle üretim kapasitesinin orta-yüksek, yüksek teknoloji sektörler lehine geliştirilmesi için kağıt üzerinde yapılan düzenlemeler, kamu kaynak yaratıp aktarabildiği oranda kapsamlı bir "ekonomi programı"na işaret edebiliyor, hatta bir yeni model arayışı hissi de yaratıyor. Ancak Türkiye kapitalizminin küçük bir sorunu daha doğrusu açmazı bulunuyor. Bu yeni programın siyasi iktidarın her tür desteği sağlanmasıyla ve sermaye sınıfının ikna olmasıyla yürütülmesi çok mümkün değil. Sektörel kompozisyon değişiminin teknoloji transferi boyutu da pazar boyutu da uluslararası sermaye ile yeni bir konsensusun sağlanmasını gerekli kılıyor. Mevcut dünya dengeleri içinde uluslararası entegrasyon da geçmiş dönemlerden daha zor. Siyasi olarak kalıcılığı tartışmalı bir Rusya ittifakı ile Türkiye'nin üretim desenine en uygun "desteğin" gelebileceği Almanya ile bir ekonomik işbirliği sağlanabilir mi? Ticaret savaşlarının arttığı bir dünyada Türkiye kapitalizminin teknoloji düzeyi

açısından, bir üst model araçlara metal parça üretmekten ibaret olsa da, seviye atlaması ne kadar mümkün olabilir? Damat da dahil tüm oyuncuların uluslararası tekellerin onayıyla varlık gösterebildikleri savunma-havacılık gibi sektörlerde "milli üretim"e dayalı bir "kalkınma politikası" yürütülebilir mi?

EMEKCİLERİN SÜSKUNLUĞUNA GÜVENİYORLAR

Türkiye burjuvazisi irili ufaklı tüm unsurlarıyla kura karşı "hedge"* yapmayı, kamu ve bankalarla birlikte borçlarını çevirmeyi, kârlarını yurtdışına çıkarmayı öğrenmiş durumda. Daha Türkiye tüm faturaları halka aktarma konusunda inanılmaz bir yetenek geliştirdiler. 4 TL'ye doğru gidecek dolar kuru, 2017 boyunca emtia fiyatlarındaki artıştan da yararlanarak yapılacak zamlarla yüzde 10 düzeyinde seyretmesi yüksek olasılık olan enflasyon, hem faturanın halka aktarılmasını kolaylaştırabilir hem de büyümeyi garanti altına alabilir. Düzenin şiddetle terbiye edilen emekçilerin hızlı yoksullaşmaya

tepki vermeyeceğine duyulan güven de çok açık...

SONUÇ OLARAK

İktidarın ve sermaye sınıfımızın, en büyük riski uluslararası sermaye ile birliktelik/bütünleşme ve onun desteğini almak olarak görülen bir "2017'yi kurtarma" planına sahip olduğuna söyleyebiliriz.

Bu planın ya da plan arayışının en zorlu kısmının iç politika ve emekçilerin cenderenin biraz daha sıkılmasına kolay boyun eğmesindeki güçlükler olması gerekirdi. Mevcut siyasal duruma baktığımızda en azından şimdilik durumun bu olmadığını görüyoruz. Örgütlü bir sınıf tepkisinin eksikliği çığırın olan ya da olmayan tüm planların işini kolaylaştırıyor.

Bunun ötesinde, Türkiye kapitalizminin ve daha doğrusu Türkiye sermaye sınıfının yapısal sorunlarının, dengelerin ve sömürü düzenininin 2017'de bir sarsıntı geçirmesini kendi başına vadedemediğini söylemek durumundayız.

■ Adile Kaya

(*) Hedge: Bir komisyon karşılığında ileri tarihli yabancı para cinsi borç ve alacaklar için kurun alt ya da üst limite bağlanması. Borçlanılan tarihte 2,75 TL olan dolar kurunun, borç vadesi içinde 3 TL'ye kadar sabitlenmesi gibi.

GERİCİLİK VE GERİCİLİKLE MÜCADELE - 2

2016'yı karartan karanlık Tarikatlar, cemaatler, Diy

DEVLET İŞLERİNE DİNİN KARIŞTIRILMASININ ÖTESİNE GEÇİLDİ, TÜRKİYE'NİN BİR DİN DEVLETİNE DÖNÜŞMESİ ARTIK BİR VAKIA. TABLONUN ASIL CAN YAKAN KISMI İSE TOPLUMSAL YAŞAMIN TAASSUP VE DOGMALARIN MUTLAK BASKISINA TESLİM EDİLMESİ. BU İKİSİNİ BİRBİRİNDEN AYIRMAK MÜMKÜN DEĞİL.

Geçen hafta "AKP ve Erdoğan eliyle karartılan 2016 geride kalırken" demiş, gericiliğin geçen yılki sicilini yazmaya başlamıştık. Ülkemizi saran karanlık ağı yazmaya devam ediyoruz... İşte 2016'ya damgasını vuran olaylar: Erdoğan'ın "şeyhülislamlik makamı" haline gelen Diyanet'in saltanatı, zorunlu din dersi zorbalığı, "kutlu doğum" dayatması, anaokulundan üniversiteye tüm eğitim sisteminin dinselleştirilmesi ve yobazlığın topyekûn saldırısı...

Geçen hafta başladığımız yazı dizimizin ilk bölümünde, 2016'nın AKP'nin gericilik ve yobazlıkta pervasızlaştığı, arsızlaştığı yıl olarak anılacağı söylemiştik...

AKP'nin karanlık sicilini tek haftaya sığdıramayacağımız için, bu hafta devam ediyoruz...

Cumhuriyet tarihi boyunca her dönemde farklı şiddetlerde de olsa varlığını ve etkisini daima sürdüren tarikatlar, cemaatler, dinsel gruplar, AKP iktidarında doğrudan siyasi iktidarın fiili ortağı ve hatta kendisi haline geldiler.

Adeta bir "tarikatlar koalisyonu" olarak iktidara yerleşen AKP, tarikat ve cemaatlerle hep içli dışlı oldu.

Bu tarikatların, cemaatlerin kurduğu dernekler ve vakıflar "kamu yararına çalışan" kuruluşlar olarak ilan edildi, AKP'li belediyeler bu dernek ve vakıflara özel tahsisatta bulundu.

TÜRKİYE'Yİ SARAN KARANLIK AĞ: TARİKATLAR

AKP karanlığından bahsederken, bu karanlığın en önemli üç dayanağı olan emperyalizm, sermaye (tekeller) ve tarikatlardan da bahsetmiş oluyoruz. Ülkenin dinselleştirilmesinde, tarikatların ve bu tarikatlara insan kaynağı yetiştiren imam hatiplerin rolü büyük.

WikiLeaks'in 29 Kasım 2010'da yayınladığı ve dünya çapında ses getiren diplomatik belgeler arasında Türkiye ve tarikatlar konusunda da bir dizi belge yer almıştı.

O belgelere göre 22 Temmuz 2009'da ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'un onayıyla Was-

hington'dan Ankara Büyükelçiliği'ne gönderilen telgraf, "Tarikatlar, Kürtler ve İslam ve Türkiye'de azınlık dinleri konusunda bilgi talebi" başlığını taşıyordu.

Dikkat çekici soruların yer aldığı bu telgrafta, Clinton'ın, dönemin Ankara Büyükelçisi James Jeffrey'nin "acilen" yanıtlanmasını istediği sorular, epey öğretici ve mesaj doluydu.

Tarikatlarla ilişkin şu sorular soruluyordu ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından:

1) Bugün Türkiye'de üye sayıları ve siyasi kudretleri bakımından en güçlü İslami cemaatler ya da tarikatlar hangileri?

2) Tarikat üyeliğinin, mesela oy kullanma tercihleri gibi siyasi eylemlerle arasındaki ilişki ne?

ağ: anet saltanatı...

Tarikatlar hangi işlevleri görüyor?

3) Bu gruplara üyelik nasıl işliyor? Dışarıdan birileri de bir gruba yaklaşp katılmak isteyebilir mi, yoksa üyeler tarafından davet edilmeleri mi gerekir? İnsanlar tarikatlarından hiç ayrılırlar mı? Tarikatlar birbirleriyle nasıl geçinir ya da ilişki kurarlar ve bunu niçin yaparlar?

4) Bir tarikatın bünyesinde, İslami kuralların farklı geleneklerine ya da ekollerine mensup olmak cemaatin genel dinamiğini nasıl etkiler? Tarikatların önde gelen üyeleri, hamilik ilişkisi dışında da, özellikle gündem belirlemek açısından bu gruplara göre mi hareket ederler?

Sorular bunlardı ancak cevapları içeren telgraf, "WikiLeaks Türkiye Belgeleri" arasında yer almıyordu.

O günden bugüne tarikatlar, cemaatler ve benzeri dinsel kurum ve kuruluşlar Türkiye'nin siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik hayatında çok daha etkili ve

etkin, çok daha nüfuz sahibi bir özne olarak belirginleşti.

TARİKAT KARANLIĞINDA YANAN ÇOCUKLAR: ALADAĞ

AKP eliyle beslenen, bü-yütülen, semirtilen, korunan, kollanan tarikatlar denetimsiz, kuralsız ve hukuksuz biçimde her türlü örgütlenmeyi gerçekleştirdiler. Bunlardan biri de yasa dışı kurslar ve yurtlar oldu.

Çeşitli dernek ve vakıf adları altında Anadolu'nun en ücra köşelerine kadar yayılan ve sinen tarikatlar, kimi zaman okul öncesi çocukları, kimi zaman ilk ve orta öğrenim çağındaki çocukları tezgahında öğüttü.

Kuşkusuz yılın en çok konuşulan konularından biri Adana'nın Aladağ ilçesindeki tarikat yurdu yangınıydı. 12 kişinin yanarak can verdiği Aladağ'daki yurt da, AKP iktidarının koruyup kolladığı tarikatlardan birine, Süleymanlılara aitti.

2008'de Konya'da, aynı

tarikatın Kuran kursunda da 18 öğrenci hayatını kaybetmişti.

Aladağ yangınına izleyen günlerde, yandaş ve ana akım medya birden bire "tarikat" ve "cemaat" sözcüklerini unuttu. AKP'nin bu faciadaki siyasi sorumluluğunu sümen altına süpürmeye çalıştı.

Acı gerçek kısa sürede anlaşıldı: Yangın merdiveni kapısı, yurttan kalan kız öğrencilerin üzerine kilitlenmişti. Yurt hiçbir zaman denetlenmemişti. Milli Eğitim Müdürü de aynı tarikatın mensubuydu. Devlet yurdu kapatılmış, öğrenciler tarikat yurduna mecbur bırakılmıştı. O yaştaki kız öğrencilere her türlü baskı uygulanıyordu...

DİYANET İŞLERİ "ERDOĞAN'IN ŞEHÜLİSLAMLIK MAKAMI" HALİNE GETİRİLDİ

Diyanet İşleri Başkanlığı, tarihinin en saltanatlı, en debdebeli, en şatafatlı dönemini AKP iktidarında yaşadı. Diyanet

İşleri Başkanı protokolde 55. sıradayken 10. sıraya kadar yükseltildi. Bakanlar Kurulu üyeleri, TBMM'de gurubu bulunan partilerin başkanları, kuvvet komutanları Diyanet İşleri Başkanı'nın gerisine düşürüldü.

2016'nın Nisan ayında başlayıp Mayıs, hatta Haziran'a kadar süren "Kutlu Doğum Haftası" etkinlikleri, neredeyse ülkenin üç ayını meşgul etti. Okullar, üniversiteler, öğrenci yurtları ve hatta anaokullarında "Kutlu Doğum Haftası" adı altında yurttaşlara dinsel dayatmalar yaşatıldı. Bu etkinliklerin düzenleyicisi Diyanet İşleri Başkanlığı oldu.

● Iğdır Müftülüğünün, "Kutlu Doğum Haftası" programında 4-6 yaş arası Kuran kursu öğrencileri türbanla sahneye çıkartıldı.

● Diyanet İşleri Başkanlığı cezaevlerindeki mahkumlara yönelik "umre ödüllü dini bilgiler yarışması" düzenleyeceğini duyurdu. 360 cezaevinde 420 ▶

kadrolu cezaevi vaizi ve 260 din görevlisiyle, "manevi destek ve rehberlik hizmeti" yürütüldü.

- TRT Diyanet, "Çocuğuz, Kuran Okuyoruz!" adlı program yayınlacağını duyurdu.

- Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından, 2016 yılında 10 bin din görevlisi alımı yapılacağı açıklandı.

- Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz, "Türkiye'de Kuran ve din eğitiminin önündeki yaş engeli kaldırıldıktan sonra 4-6 yaş Kuran kursları açıldığını" ifade ederek, bunu olumlu bir gelişme olarak tanımladı.

- Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çocuklara yönelik hazırladığı internet sitesinde, "çoğunluğun kararını kendi kararın gibi benimse" öğüdünün verildiği, ayrıca internet sitesinde çocuklara yönelik olarak hazırlanan oyunların, cami yapbozu, minare, sarık, rahle, tespih, seccade görsellerinden oluşan resim eleştirme oyunu gibi oyunların olduğu görüldü.

- Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Çocuk Dergisi'nin nisan sayısında "şehitlik" kavramı özendirildi. Dergide, çizimi yapılan karakterlerin "şehit olan cennette o kadar mutlu olur ki

on defa şehit olmak ister", "keşke ben de şehit olabilsem" gibi diyalogları yer aldı.

- Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez, Amerikan İslam İlişkileri Konseyi'ne yaptığı ziyarette de, bir cümlesine "Bizim Hanefi mezhebinde..." diyerek başladı.

- AKP Kongresi'nde Berat Albayrak'ın Sare Davutoğlu ve Semiha Yıldırım'ın 'elini sıkması'nın ardından, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 'kadın eli sıkılmak haramdır' fetvasında bulunuldu.

- Diyanet İşleri Başkanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, "Ramazan Kampları" düzenlendi.

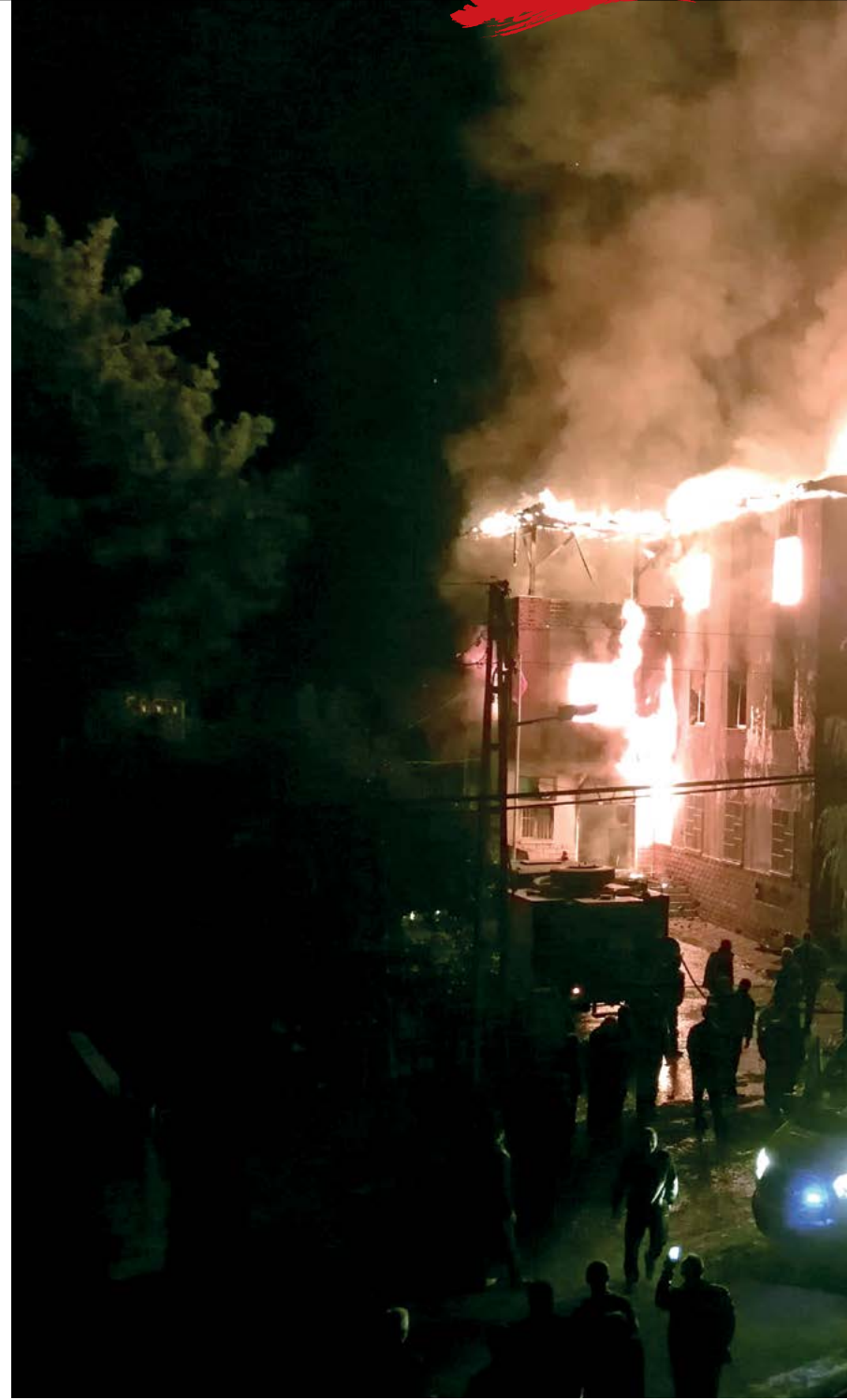
- Edirne Müftüsü Emrullah, Ramazan ayında kentteki lokantaların perdelerini kapatmalarını istedi.

- Diyanet İşleri, "Her caminin bir gençlik kolları olacak" diyerek yeni "gençlik projesi"ni duyurdu.

YOBAZLIĞIN HEDEFİ: OKULLAR

Anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversiteler gericiliğin en vahşi saldırılarının yaşandığı merkezler oldu.

- Kayseri'de bulunan bir

kreşte, başları türban ile örtülen çocuklar Kabe maketi etrafında döndürüldü.

- "Çalışan kadınlar erkekleri fuhuşa sürüklüyor" diyen yazar Nureddin Yıldız, Milli Eğitim Bakanlığı desteği ile okullarda etkinlikler düzenlemeyi sürdürdü. Yıldız, çocuklara yönelik "İyi çocuk, en güzel çocuk, sabah namazına kalkın çocuk" diyerek, çocukları dinsel inanç konusu yaptı.

- Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde Said-i Nursi İmam Hatip Ortaokulu açıldı.

- Yıldız Teknik Üniversitesi'nden sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde de "Helal Gıda" etkinliği yapıldı.

- Muş'ta aday öğretmenlikten asil öğretmenliğe geçiş

sözlü sınavında, İngilizce branş öğretmenine "Öğrettiklerini dinimize bağlıyor musun?", "Daha önce hiç mevlit dinledin mi?", "Bismillahirrahmanirrahim'in İngilizcesi nedir?", "Çocuklara hiç ilahi öğrettin mi ya da dini çizgi film izlettin mi?" soruları soruldu.

- Milli Eğitim tarafından hazırlanan ve eğitimcilerin görüşlerine sunulan 11. sınıf tarih dersi taslak öğretim programında, "vahiy, hikmet, cihat, İslam'da Varoluş ve Osmanlı'da Adâb-ı Muaşeret" gibi konuların yer aldığı ortaya çıktı.

- Çanakkale'de Milli Eğitim Müdürlüğü resmi yazı ile "İslam dayacağı morartmaz" diyen Emine Şenlikoğlu'nun katılacağı konferansa kız öğrencilerin

katılımını zorunlu kıldı. Şenli-koğlu, konferansta, kadınların neden türban takması gerektiğini anlattı.

● Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü'nde, Furkan Vakfı'na bağlı gençlik örgütlenmesi tarafından, "Cennet kimin için hazırlanmıştır?" sorusuna "Mal ve canlarıyla Allah için cihat edenler" yanıtı veren cihat bildirisi dağıtıldı.

● Uludağ Üniversitesi'nde, AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Müftülük tarafından, kampüse kutlu doğum haftası kutlamaları kapsamında Kabe maketi yerleştirildi.

● TÜBİTAK tarafından düzenlenen proje yarışmasında, "Tillo Evliyalarının Kerametlerinin Derlenmesi", "Cuma Namazı-

nın Sosyalleşmeye ve Toplumsallaşmaya Etkisi", "EKG Önlüğü İle Mahremiyeti Korumak", "Ahlaki Değerlerimizin Sistematik Gözlemlerle İncelenmesi" başlıklı "projeler", değerlendirilmeye hak kazandı.

● Adana'da bir Anadolu Lisesi'nin müdürü Kutlu Doğum Haftası'nı bahane ederek öğrencilere "40 Hadis Kartelası" dağıttı.

● Kocaeli Üniversitesi Öğrenci Konseyi ve Etik Kulübü'nce "KOÜ Resulullah'ı anıyor" başlıklı etkinlik düzenlendi. Etkinliğin konuşmacısı "Hamile kadının so-kağa çıkması edepsizliktir" diyen gerici Ömer Tuğrul İnançer oldu.

● Fatih'te bulunan Kocamustafapaşa İlkokulu'nun bahçesi, Sümbül Efendi isimli bir Kuran Kursu'na tahsis edildi.

● İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Dokuzçesmeler Yerleşkesi'nde, İzmir Ülkü Ocakları tarafından öğrencilere tesbih, gül ve veda hutbesi dağıtıldı.

● Adana Çukurova'daki, ÇEAŞ Anadolu Lisesi'nde "Kutlu Doğum" haftası nedeniyle, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinliklerinin ertelen-diği ortaya çıktı.

● Sakarya Üniversitesi'nde düzenlenen ve Sakarya Üniversitesi ile İlim Yayma Cemiyeti'nin ortak düzenlediği etkinlikte, "Çalışan kadın fuhuşa hazırlık yapıyor", "6 yaşında nikaha engel bir durum yoktur" diyen Nuredin Yıldız konuşmacı oldu.

● Mersin'de, Selahattin Eyyubi İmam Hatip Ortaokulu'nda düzenlenen Kutlu Doğum

Haftası etkinliğinde, okul öğrencileri sıraya sokulup, içinde Muhammed peygamberin sakalının olduğu iddia edilen bir kavanozu öpmek zorunda bırakıldı.

● Bingöl İl Milli Eğitim Müdürü Kadri Engin tarafından başarının kriteri, akademik düzey dışında Allah ve peygamber sevgisi taşıyan öğrenciler yetiştirmek olarak tanımlandı.

● "9 yaşındaki kız çocuğu şehvet uyandıracığı için çarşaf giymeli, 80 yaşındaki kadın giymese de olur" fetvası veren İhsan Şenocak, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ve Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrencilere konferans verdi.

● Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Vecihi Sönmez, yeni anayasanın Kurani motifler çerçevesinde şekillenmesi gerektiğini iddia etti.

● Bingöl'de TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarları Projesi kapsamında, Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni öncülüğünde üç ortaokul öğrencisine "haccın farzlarını yerine getiren" robot ürettirildi.

● İmam hatip okuluna dönüştürülen Şişli 19 Mayıs Ortaokulu tarafından düzenlenen "Namazın Yansıttığı Örnek İmam Hatipli" adlı "proje"nin sponsoru, AKP Şişli İlçe Başkanı Ömer Fuat Günday oldu.

● Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü görevine "komünist ve ateist öğretmenlerin defterini dürün" sözlerinin sahibi Vefa Bardakçı atandı.

● Bursa Cavit Çağlar Ortaokulu'nda öğrencilere dağıtılması için okula bırakılan, içinde "Ölü ve hayvanla cinsel ilişkiye girmenin orucu bozacağı" yazılı olan kitaba ilişkin okul müdürü, "Kitabın yetişkinlere uygun olduğunu gördüm, çocuklara dağıtmadık" dedi.

● Sinop Anadolu İmam Hatip Lisesi tanıtım videosunda "İmam hatipli olmak iffetli olmaktır" ifadelerine yer verildi.

● Bursa Osmangazi İlçesi'nde bulunan Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi 10'uncu sınıf öğrencisi Begüm Özkan ve 2 arkadaşı, karne töreninde Mustafa Kemal Atatürk'ün Gençliğe Hitabeti'ni okudukları için disipline sevk edildi.

■ Ahmet Çınar

Haftaya: 2016'da Aydınlanma Hareketi ve gericiliğe karşı mücadele...

KEMAL OKUYAN

Durdurun dünyayı

Türkiye'den gitmek isteyenlerin sayısında artış olduğu biliniyor. Olanak bulanların tercih ettiği ülke ABD'ymiş. İyi ama oradan da Kanada'ya göç etmek isteyenler kuyruğa girmiş durumda. Almanya ve Fransa gibi güçlü kapitalist ülkelerde yaşayanlar da alabildiğine mutsuz, huzursuz, sokakta kimse gülmüyor. Asya ve Afrika ülkelerinde açlık, savaş ve katliamlar, işsizlik ve yaygın hastalıklar nedeniyle oradan oraya sürüklenen milyonları düşünün bir de.

İnsan oğlu kitleler halinde acı çekiyor. Şairin dediği gibi, "şu ölümlü, şu yaşanması dünyada" ağır trajedi var ve bunun çok ama çok büyük bölümü habere bile dönüşmüyor. Bangladeş ya da Hindistan'daki gemi sökümlerini örneklerin, birkaç yılda bir çekilen yeni bir belgesel, bir medya maymununun zevzekliklerinin binde biri kadar ilgi çekmiyor. Çekmiyor çünkü burada suçu üzerine çekecek bir etnik gerilim, dinsel bağnazlık ya da "doğal" felaket yok, kapitalizmin en insafsız, en barbar yüzü kabak gibi ortada. Günde iki dolara, 15-16 saat, asbest, kurşun ve diğer ağır metallerle boğuşan işçilerin önemli bir bölümü çocuk. Gerçi, orta yaş

sayılırlar, çünkü otuzunda yaşama veda ediyorlar!

Sayırsız örnek verilebilir, Avrupa'nın "gelişmiş" kısmından bile! İngiltere'ye Doğu Avrupa'dan gelen göçmenlerin yoğun çalıştığı tarım sektöründe işçilerin eline (koğuş olarak kullanılan karavanların kirası düşürüldükten sonra) ortalama 12 saatlik bir çalışmanın karşılığı olarak haftada 4 sterlin veren patronlar var.

'KÖLE EMEĞİ' KAVRAMINI CİDDİYE ALIN!

Kölelerin mutsuz olmaya zamanı bile kalmıyor. Asıl henüz "köle" olduğunun farkına varmayanlar, adaletsiz toplumda bir üst basamağa tırmanma ümidi ile avunanlar mutsuz, huzursuz.

İnsanlık 20. yüzyılın ikinci yarısındaki sahtekarlığın etkisinden hâlâ çıkabilmiş değil, sanıyor ki, iyi-yaşanır bir kapitalizm var ve oraya geri dönecek.

Yalan, öyle bir kapitalizm yok.

'İYİ KAPİTALİZM' YANILSAMASINDAN SOVYETLER SORUMLU!

20. yüzyılın ikinci yarısındaki sahtekarlığın baş sorum-

luslu Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'dir.

Nasıl mı?

Sanayileşmenin ilk evrelerinde çalışma koşullarının ne kadar ağır olduğu biliniyor. 19. yüzyılda işçilerin durumu daha da kötüleşti ve örgütlü mücadele kendisini o zaman dayattı. İşçi sınıfı örgütlerinin sahneye çıkışı ile birlikte haftalık çalışma saatleri düşmeye, emekçi sınıfların azıcık soluk alması için bazı düzenlemeler devreye girmeye başladı.

Ancak piyasa güçleri kontrolsüzce saldırıyordu. Yüzyılın sonlarında tekeli kapitalizm, emperyalist düzeye erişmiş, gezegeni paylaşmak ve yağmalamak için büyük güçler arasındaki rekabet derinleşmişti. Gelişmiş dünyanın ezileni işçiler ile gelişmemiş dünyanın yoksul halkları arasındaki ittifak da bu koşullarda ortaya çıktı.

Engels 1895'te, "milyonlarca insanın öleceği bir büyük dünya savaşı"ndan söz ediyordu. Yaklaşık 20 yıl sonra bu "kehanet" doğrulandı ve sermaye egemenliğinin insanlık için ne kadar öldürücü olabileceğini herkes gördü.

1917 Ekim Devrimi, Rus proletaryasının bu öldürücü düzeni geniş bir coğrafyada devrimesi, insanlığın kapi-

“ YENİDEN NORMALLEŞME UMANLARA KÖTÜ HABER. KAPİTALİZMDE CİDDİ BİR DELİK AÇILMADIKÇA SİSTEMİN İÇ DİNAMİKLERİNDEN HAYIR BEKLEMİYİN. DAHA KÖTÜSÜ GELECEK. KAPİTALİZMDE CİDDİ BİR DELİK AÇILMASI İÇİN EMEKÇİ HALKIN ÖRGÜTLENMESİ VE KAPİTALİZM İÇİ ÇÖZÜMLERİN KATEGORİK OLARAK REDEDDİLMESİ ZORUNLU. ”

inecek var!

talizme mahkum olmadığını kanıtlamasıdır.

Kapitalizm ise ne denli yıkıcı olduğunu göstermekle meşguldü. 1922'de Mussolini İtalya'da iktidara geldi, medeni dünyanın merkezinde faşizm meydan okuyordu. Aynı dönem bütün kapitalist ülkelerde kapitalist barbarlığa karşı ayağa kalkan emekçilere karşı saldırılar yoğunlaştı. Kapitalizm bir yandan da yeni krizler üretmekle meşguldü. 1929 bunalımı Almanya ve ABD başta olmak üzere başat emperyalist ülkeleri derinden sarstı. Kapitalizmin krize ve "işçi tehdidi"ne verdiği yanıt bir kez daha ve bu kez çok daha zalim bir içerikte Faşizm'di. Almanya, Avusturya, İspanya derken Avrupa'yı karşı devrimci karanlık sarıyor, dünyanın geri kalan bölgelerindeyse işgaller, savaşlar yeni ve büyük felaketin yaklaşmakta olduğunu haber veriyordu.

1939-1945 arasındaki barbarlığın tarifi mümkün değil.

Ve emin olun, Sovyetler Birliği bu savaşın kazanan tarafında olmasa, savaş sadece emperyalist güçler arası bir savaş olmakla kalsa, insanlık bu barbarlığın boyutlarının farkına varmayacaktı.

Savaş bitti, Avrupa'nın neredeyse yarısı özgürleşti, Çin'de Devrim oldu, Çinhindi'nde emperyalizme büyük darbe vuruldu.

Kapitalizm ilk kez kontrol altına alındı. Emperyalist ülkeler, yanı başlarında etkisini artıran sosyalist seçenek karşısında daha özenli davranmaya, bir yandan toplumsal adaletsizlikleri sürdürülebilir bir noktaya çekerken diğer yandan uluslararası alanda daha kurallı hareket etmeye başladılar.

İşsizlik, yoksulluk, açlık, bölgesel savaşlar, askeri darbeler kuşkusuz dünyanın gerçekliği olmaya devam ediyordu ama hem alternatif bir düzen ete kemiğe bürünmüştü hem de kapitalizm kendisine çeki düzen verme

ihtiyacı duyuyordu.

Neredeyse yarım asır süren bu cicim yılları insanlara sermaye egemenliğinin ne menem bir şey olduğunu unutturmuş, "normali bu" sanılmıştı.

Oysa Sovyetler Birliği'nin çözülüşü ile birlikte kapitalizm "olağan" hâline geri döndü. İstedığı gibi yıkmayı, yayılmayı, yağmalamayı özlemişti büyük tekeller. Kontrolde çıktılar.

Stalin'den sonra Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin yönetimine egemen olan zihniyet de ilerici insanlığa kapitalizmin artık dizginlendiğini, sosyalizmle barışçı bir rekabet içinde yavaş yavaş yok olacağını vaaz ederek bu sahtekarlığa "istemeden" ortak oldu.

Özetle Sovyetler "yaşanılır bir kapitalizm" yanılması temel nedenidir. Bir, kapitalistlere dikkatli olmayı öğretmiştir; iki, kapitalizmin bir an önce yıkılması gerektiği düşüncesi yerini, "zaman emekçilerden yana" iyimserliğine bırakmıştır.

Yeniden normalleşme umamlara kötü haber. Kapitalizmde ciddi bir delik açılmadıkça sistemin iç dinamiklerinden hayır beklemeyin. Daha kötüsü gelecek. Kapitalizmde ciddi bir delik açılması için emekçi halkın örgütlenmesi ve kapitalizm içi çözümlerin kategorik olarak reddedilmesi zorunlu.

"Ülke zalim bir despotta kurtulamadı, kapitalizmde nasıl delik açılacak" yakınmasının ciddiye alınır tarafı yok. Bu söylenen aynı zamanda kapitalizmin hem yıkıcılığını hem de çaresizliğine işaret eder. Düzen içi çözümlerin temelsizliğine ve sahteliğine vurgu yapıyorduk, şimdi bunun zorlaştığı, hatta imkansız gözükmeye başladığı bir döneme girdik.

Bu sıkışma aynı zamanda insanlığın çıkışıdır.

Bu çıkışa inanmıyorsanız, daha fazla roman okuyun, tarihin sayfalarını daha fazla ziyaret edin.

İyi yıllar!

BARIŞ DERNEĞİ'NİN KAPATILMASI

Katmerli hukuksuzluk

BARIŞ DERNEĞİ YETKİ GASPIYLA, HÜKÜMSÜZ BİR HUKUK BELGESİ İLE KAPATILMIŞTIR. BUNUN SİYASAL KARŞILIĞI, "ANAYASASIZLAŞTIRMA" YOLUYLA DERNEK KAPATMAKTIR. BARIŞ İÇİN MÜCADELE EDEN BARIŞ DERNEĞİ, KENDİ VARLIĞI İÇİN MÜCADELE VERMEK ZORUNDA KALDI. HER İKİ MÜCADELE DE KARARLILIKLA SÜRECEK...

2 Kasım 2016 tarihinde yayımlanan 677 sayılı KHK ile kapatılan dernekler arasında Barış Derneği'nin de olması ulusal ve uluslararası alanda şaşkınlığa ve tepkilere neden oldu; açıklamalar yayımlanıyor, toplantılar düzenleniyor. Bir yandan da hukuksal mücadele sürüyor. Yürütülen hukuk mücadelesini, kapatılan Barış Derneği'nin yönetim kurulu üyesi ve Hukukta Sol Tavrı Derneği Başkanı Ali Rıza Aydın'a sorduk.

Önce Barış Derneği'nin kapatılma sürecinden başlıyalım isterseniz.

Konuyu, üç başlıkta ele almak gerekiyor. Birincisi, OHAL düzeni ve hukuku; ikincisi, bu düzen ve hukuk içinde dernek kapatma işlemi; üçüncüsü de Barış Derneği ile OHAL'in gerekli kıldığı konular arasında ilişki olup olmadığı.

Birinci başlıkta konunun genel bir değerlendirmesini Boyun Eğme'nin 5 Ağustos 2016 tarihli 43. sayısında yapmış, AKP'nin, Anayasa'nın ve OHAL Yasası'nın kendisine tanımadığı bir yetkiyi geniş ve keyfi olarak kullandığını söylemiştik. KHK'ler, ne Anayasa'ya uyuyor ne de OHAL Yasası'na. AKP'nin aklında olan ve aklına gelen her konu KHK'lere yerleştiriliyor. Anayasa, OHAL KHK'lerinin ancak OHAL süresi ve OHAL'in gerekli kıldığı konuları kapsamaması gerektiğini emrettiği halde buna uyulmuyor. TBMM ne kendi 30 günlük denetim süresini uyguluyor ne de hükümetin hukuksuzluğunu görüyor; KHK'leri görüşüp kabul ediyor. Anayasa Mahkemesi de OHAL kapsamında olmayan KHK maddelerini denetlemesi gerektiği halde denetlemiyor.

Dernekler nasıl kapatılır, OHAL yönetimi dernek kapa-

tabilir mi?

Toplumsal hak ve özgürlükler, aynı zamanda toplumsal denetimin de etkin araçlarıdır. Bunların başında da "örgütlenme" gelir. Dernekler, yalnızca kuruluş ve çalışmalarına değil, kapatılmalarıyla da anayasal güvence altındadır. Aynı güvence İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde de yer alır. Derneklerle ilgili anayasal güvencenin içinde, örneğin, "dernek kurmada sınırlama" anayasal ilkelere bağlı olarak yasakoyucuya; örneğin, özgürlük kullanımında uygulanacak şekil, şart ve usuller yine yasakoyucuya bırakılmış iken, kapatılma "hâkim kararı" sözcükleriyle "yargı"ya bırakılmış. Hatta Anayasa, kapatma konusunda gecikmesinde sakıncalı durum varsa, bunu da düzenlemiş ve idareye geçici yetki vermiş. Ancak, idarenin kararın 24 saat içinde görevli yargıcın onayına sunulması koşuluyla. Anayasa, yargıca da 48 saat içinde karar açıklama süresi vermiş; aksi halde idari kararın kendiliğinden yürürlükten kalkacağını söylemiş. Üstelik gecikmede sakınca olan hal, dernek kapatmayı içermiyor, faaliyetten geçici olarak menî içeriyor. Kapatma her durumda yargıç kararıyla...

Yani derneklerin kapatılması konusu Anayasa'da mı düzenlenmiş?

Evet buna "anayasanın doğrudan uygulanması" denir. Diğer deyişle, konuyu, anayasakoyucu yasakoyucuya bırakmamış, kendisi, hem de açıkça düzenlemiş. Kanunda bu konuda hüküm yoksa, dernek kapatma işlemi doğrudan Anayasa'ya göre yapılacak. Hüküm varsa bile bu kanun hükmü Anayasa'ya aykırı olmayacak, yapsa yapsa Anayasa'nın yazdığını açacak. Sonuçta, dernekler yargı kararı olmaksızın, ne idari kararlar/düzen-

meyle ne de yasayla kapatılabilir. Tabii KHK ile de kapatılamaz.

OHAL, ilanı, süresi, süre uzatımı ve düzenlemeleriyle Anayasa'da yer alıyor. Burada da doğrudan uygulanacak kurallar var; adı verilerek "Olağanüstü Hal Kanunu" ile düzenlenecek kurallar var; bir de OHAL KHK'leriyle düzenlenecek kurallar var. Ancak hem OHAL Kanunu hem de OHAL KHK'si; bir, Anayasa'ya ve hukuk devleti ilkelerine aykırı olamaya-

cağı gibi Anayasa'yı değiştiremez; iki, yalnızca OHAL süresince uygulanabilir, OHAL bitiminden sonraki döneme yansıyamaz; üç, yalnızca OHAL'in gerekli kıldığı konuları kapsayabilir, dolaylı da olsa OHAL'in gerekli kıldığı konu dışında kural içeremez. Bugün için OHAL'in gerekli kıldığı konu "15 Temmuz darbe girişimi"dir. OHAL Kanunu ve OHAL KHK'leri ancak bu girişimle ilgili şiddet olayları ve kamu düzeni bozul-

ması alanında kural içerebilir. Bu ilkeler dışına çıkan her kural ve uygulama Anayasa'ya aykırı olur.

OHAL yönetiminde de ne OHAL Kanunuyla ne de OHAL KHK'siyle dernek kapatılabilir. Eğer OHAL'in gerekli kıldığı konuda dernek kapatma gereği doğacaksa, Anayasa gereği bu kapatma ancak yargı kararıyla yapılabilir. Bu konuda tek istisna var, o da kapatmayla ilgili değil, faaliyet durdurmayla ilgili. OHAL Kanunu'na göre dernek faaliyetleri, her dernek hakkında ayrı karar almak ve üç ayı geçmemek kaydıyla idare tarafından durdurulabilir. Süre bitince de faaliyet durdurma kendiliğinden ortadan kalkar.

Bugünlerde yaşananlardan, OHAL KHK'leriyle kapatılan Barış Derneği ve daha yüzlerce derneğe yaşatılanlardan çok farklı bir hukuksal durum anlattınız.

Sanki iki ayrı ülkede, iki ayrı Anayasa ve hukuk içinde yaşıyor

gibiyiz. Barış Derneği ile ilgili hukuk alanında attığımız adımları anlatabilmek ve anlaşılır kılmak bu çelişkiyi vurgulamak önemli. Barış Derneği ile ilgili olarak yaptıklarımız ve yapacaklarımız ve ana sorunla doğrudan bağlantılı, çözüm de bu bağlantıdan çıkacak.

Barış Derneği, 22 Kasım 2016 günü yürürlüğe giren 677 sayılı OHAL KHK'siyle, başka bir işleme gerek kalmaksızın kapatıldı. Bu kapatma kuralı, yukarıda sıraladığımız nedenlerle daha baştan sakat. Çünkü KHK'nin hukuksal değerini doğuracak ve etkileyecek anayasal kurallara uyulmadığı gibi, KHK kuralıyla Anayasa kuralı değiştirilmeye kalkılıyor.

Sakatlığın iki sonucu doğabi-

barış derneği

Hükümsüzlüğü denetleyecek en etkili organ

Anayasa Mahkemesi ki o

da yukarıda belirttiğimiz gibi düz ve yüzeysel bakışla "OHAL KHK'sini denetlemem" dedi, kendi içtihadını yok sayarak görevden kaçtı.

Biz, bu koşulları görerek farklı bir yöntem izliyoruz Barış Derneği için. Derneğin kapatılması hukuksuzdur, Bu hukuksuzluk ise KHK yoluyla yani hukukla yapılmıştır. Hukuksuzluğu yaratan hukuk hükümsüzdür. Buradan hareketle, Türkiye'deki tüm yargı yollarını devreye sokmak istiyoruz. Bizim Anayasa'da yargı yerlerinin kendiliğinden harekete geçmesi özel durumlarda dışında söz konusu değil, dava açmak gerekiyor. İşte bu davaları hem idari yargıda hem adli yargıda açıyoruz. Ayrıca hak ihlali nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru da yaptık.

Bu arada 22 Kasım 2016 tarihinden, yani Barış Derneği'nin kapatılmasından bu yana otuz gün geçti. 677 KHK yönünden, yukarıdaki dernek kapatma gerekçelerinden farklı olarak yeni bir hükümsüzlük ortaya çıktı, bütünyle hükümsüzlük... Diyelim ki, dernek kapatmada yetki gaspı yönünden hükümsüzlüğü saptayacak makam yok. İşte burada devreye, OHAL KHK'lerinin otuz günlük kabul süresi giriyor. Anayasa ve TBMM İçtüzüğü gereği TBMM OHAL KHK'sini kendisine sunulmasından itibaren otuz gün içinde görüşüp kabul etmek zorunda. Barış Derneği'ni kapatan KHK'nin inceleme süresi doldu ve TBMM görüşüp kararını vermedi. Artık 22 Aralık 2016 tarihinden sonra 677 sayılı KHK tümüyle hükümsüz. Neresinden tutsak elimizde kalıyor. Barış için mücadele eden Barış Derneği, kendi varlığı için mücadele vermek zorunda kaldı. Her iki mücadele de kararlılıkla sürecek...

li; biri hükümsüzlük, ikincisi de etkisizlik... Dernek kapatan KHK kuralı ağır bir yetki gaspı ile yürürlüğe sokulduğundan hükümsüzdür. Çünkü Anayasa'ya göre dernek kapatmada tek yetkili makam "hâkim kararı" nedeniyle yargıdır. Bir derneğin kapatılması için TBMM'de kanun çıkarılması ya da OHAL gerekçesiyle KHK çıkarılması ağır bir yetki gaspıdır. Böyle bir yetki gaspı ilgili kanunu ya da KHK'yi hükümsüz kılar; o kanun ya da KHK yok sayılır.

OHAL döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının durumun gerektirdiği ölçüde kısmen veya tamamen durdurulması yetkisi de bir derneğin süresiz kapatılmasının gerekçesi olmaz. Anayasa, hak ve özgürlük durdurmada süresizlikten değil tedbirden söz ediyor ve bu tedbir OHAL süresiyle sınırlı. Kaldı ki bir derneği genel ve soyut gerekçelerle KHK ile kapatmak, o derneği OHAL bağlantılı suçlu ilan etmek anlamına gelir. Anayasa bu konuda OHAL döneminde de yasak getirmiş, suçluluğu mahkeme kararıyla saptanmaya kadar kimsenin suçlu sayılmayacağını buyurmuştur.

Bunu Barış Derneği yönünden hukuksal ya da siyasi olarak nasıl yorumlamalıyız?

Hukuksal olarak, yetki gaspıyla, hükümsüz bir hukuk belgesi yani KHK ile kapatılma işlemi yapılmıştır. Bunun siyasal karşılığı, "anayasasızlaştırma" yoluyla dernekleri kapatmaktır. Bir benzetme yaparsak, nasıl bir askeri darbe yoluyla, 12 Eylül 1980'de olduğu gibi, genel nitelikli bir anayasasızlaştırma söz konusuysa, bugün de örneğin kapatılan dernekler yönünden yürütme aracılığıyla anayasasızlaştırma söz konusudur.

ABD belirlenimli sistemde Almanya'nın konumu

ABD'YE YÖNELMİŞ EMPERYALİST EGEMENLİK SİSTEMİNDEN ÇIKIP GİTMEK, SADECE ALMANYA'DA EGEMEN TEKELCİ BURJUVAZİYE KARŞI ÇIKILMASI HALİNDE DÜŞÜNÜLEBİLİR. EGEMEN BURJUVAZİMİZ KENDİ ÇIKARLARI GEREĞİ ABD'YE VE ONUN EGEMEN SINIFINA ÇOK SIKI BAĞLIDIR.

Lucas Zeise'nin "Bir emperyalist alt bağımlılık ilişkisi: ABD tarafından belirlenen küresel egemenlik sisteminde Almanya'nın konumu" başlıklı çalışması Alman Komünist Partisi'nin (DKP) gazetesi *Unsere Zeit*'ta 18 Kasım günü yayımlandı. Çalışmanın Almanya'nın ABD belirlenimli sistemdeki rolü ve konumu konulu bölümünü okurlarımızla paylaşıyoruz.

Emperyalist Almanya, egemenlik sisteminin önemli bir parçası ve aynı zamanda da tahakküm altında bir nesnesidir. Almanya'nın emperyalist egemenlik sistemindeki rolü esasen emperyal güç ABD ile ilişkisi tarafından belirleniyor. En iyisi, bunu bir yukarıdakine bağımlılık ilişkisi olarak tanımlamaktır.

1. Eski Batı Almanya, ABD'nin Soğuk Savaş yaratığıdır. Alman tekelci sermayesi varlığı ABD'ye borçludur. Tekelci burjuvazi savaşa teslim olduktan sonra pratikte iktidarsızlaştırılmıştı. Eski mülkiyet ilişkilerini yeniden kurmak için ABD'nin (veya genelde Batılı muzaffer güçlerin) isteği olmadan bu yaratığı tekrar doğurmak mümkün değildi.

2. ABD, kendisini Batı Almanya'da iyi bir işgal gücü olarak gösterdi. Kapitalizmin 1950'den 1970'e kadarki altın yıllarında (Hobsbawm) Batı Almanya'da ve bugünkü Almanya'da, yaşam ABD'ye bağımlı biçimde sürmektedir. Bu, büyük ölçüde gerçeklerle uyumludur. ABD'nin sosyalizmle çatışırken çıkarı ekonomik açıdan işleri yolunda giden bir Almanya'daydı. ABD'yle birlikte yürümek demek, yen-

meyi öğrenmek demektir. Bunun sonucu olarak, bugün halkın tüm katmanlarında -birkaç yıldır eriyen- bir kanaat vardır. Bu, Amerikalılarla, artık nihayet ahlâken doğru ve aynı zamanda kazananlar tarafında bulunduğu kanaatidir.

3. Federal Almanya Cumhuriyeti devleti müttefiklerin (ABD ve İngiltere) gözetimi altında tasarlanmış ve kurulmuştur. Bu, federalizm için, basın, merkez bankası, gizli servis, devlet radyosu ve birçok başka şey için de geçerlidir.

ABD'DE KARIYER

4. Medyada, bürokraside, gizli servislerdeki Amerikan etkisi, bugün de sıkı bir biçimde ABD ile iç içe geçmiş durumdadır. Günümüzde hâlâ, yurtdışı gizli servisi BND'nin kendi girişimleriyle bilgi

toplaması manşet olacak değerdedir. Kişisel kariyerler ABD tarafından teşvik görmektedir. Günümüzde daha hâlâ sadece etkili bir ABD kurumunda uzunca bir süre geçirdiğini kanıtlamış olan kişiler genel yayın yönetmeni oluyor. Büyük Alman şirketlerinin üst düzey yöneticileri, kural olarak, ömürlerinin bir dönemini ABD'de geçirmiştir.

5. Almanya, NATO üzerinden siyasi ve askeri açıdan önder güce sıkı biçimde bağlanmış durumdadır. NATO stratejisinin Washington'da geliştirildiği, tartışmasızdır. Askeri önderlik kurumsal olarak bir ABD'liye bırakılmıştır.

6. AB ile onu hazırlayan önceki örgütler Soğuk Savaş'ın çocuklarıdır ve ABD'nin katı ama lütufkâr gözetimi altında bugünkü hallerini aldılar: Emperyalist devletler arası, ticaretin ve

sermaye hareketlerinin serbestliğine hizmet eden bir karmaşık sözleşme. AB, evet, hatta Alman önderliğindeki avro, ABD tarafından sadece hoş görülmele kalmadı, teşvik bile edildi. Hâlâ da öyledir ve bu, bir yere kadar gerçekten şaşırtıcıdır. Çünkü AB, yerkürenin en büyük ekonomisidir. Böyle bakınca, ABD emperyalizminin rakibi olma önkoşullarına da sahip gibidir. Ama bu rekabetten pek söz edilemez. AB ve avro, ABD'ye karşı gerçek bir rakip ortaya çıkmasını diye bilinçli olarak -Alman hükümetlerinin isteği de buydu- devlete bağlı, ama aynı zamanda devlete uzak örgütler, kurumlar karmaşası şeklinde kurgulandı. Dolayısıyla AB, NATO'dan sonra, ABD emperyalizminin egemenliğini garantiye alan en önemli ikinci devletler birliğidir.

7. Almanya, 1990'dan beri belirgin bir biçimde önceki dönemden çok daha atılgan bir biçimde öne çıkıyor. Ancak siyaset Washington'daki "dostlarla" sıkı bir biçimde koordine ediliyor. Güçlendirilmiş silahlanma ve Federal Almanya'nın Afganistan ile Suriye'de savaşa katılması ABD'yle omuz omuza ve sıklıkla da onun doğrudan arzusu üzerine oluyor. (Almanya'nın bir saldırı eyleminde inisiyatif kullandığı tek olay biliyorum: Yugoslavya'nın parçalanması... Ancak bu, taktik bir öne çıkıştı. Stratejik olarak Bonn ile Washington tam bir görüş birliği içindeydi. O dönemde Bill Clinton meseleyi çözdü ve küçük işleri AB'ye bıraktı.) Gerhard Schröder döneminde Federal Almanya hükümetinin Irak Savaşı'na katılmaması mümkün oldu, çünkü buna izin verilmişti. Kaldı ki, Irak'a saldırı ABD'de de son derece tartışılmalıydı.

8. Federal Almanya'yı yöneten katman kendisini hemen hemen hep ve bugüne dek ABD emperyalizminin devamı için bir garantör olarak anladı ve buna da uygun davranıyor. Şimdilerdeki Donald Trump'a yönelik ağır eleştiri ve seçimden zaferle çıkan bu adamla ilgili hayal kırıklığının kaynağı, bu yeni başkanın Çin ve Rusya ile Yakın Doğu devletleri gibi rakiplere karşı saldırgan rotayı sürdürmeyeceği endişesidir. Almanya'nın bu fikirlerde oynaması gereken planlanmış, daha ağırlıklı siyasal ve askeri rol, gerçekleştirilememek gibi bir tehlikeyle yüz yüze kalabiliirdi.

Almanya'nın tek başına,

ABD'den bağımsız emperyalist bir siyaseti, görünür gelecekte ne gerçekçidir ne de zaten Federal Almanya'nın ağırlıklı çevrelerinde üzerine düşünülen bir şeydir. Yine de mevcut anti-amerikancılık, egemen sınıflarda, kendi tarafındaki güçlü, zaman zaman yetersiz komutandan şikayet etmek gibi bir özelliğe sahip bulunuyor. Ancak bu, taraf değiştirmek için yapılan hesaplarla karıştırılmamalıdır. İkinci ve Üçüncü İmparatorluk hayalleri görülen en sağ cemahta böyle hesaplar vardır. Fakat işte sadece oralarda vardır.

ABD'ye yönelmiş emperyalist egemenlik sisteminden çıkıp gitmek, sadece Almanya'da egemen tekelleri burjuvaziye karşı çıkılması halinde düşünülebilir. Egemen burjuvazimiz kendi çıkarları gereği ABD'ye ve onun egemen sınıfına çok sıkı bağlıdır. Kendi yerli sınıf hasmımıza karşı sürdürdüğümüz siyasal kavga, hemen hemen hep ve hemen hemen her yerde, aynı zamanda ABD emperyalizmine ve emperyalist dünya sistemine karşı bir kavgadır.

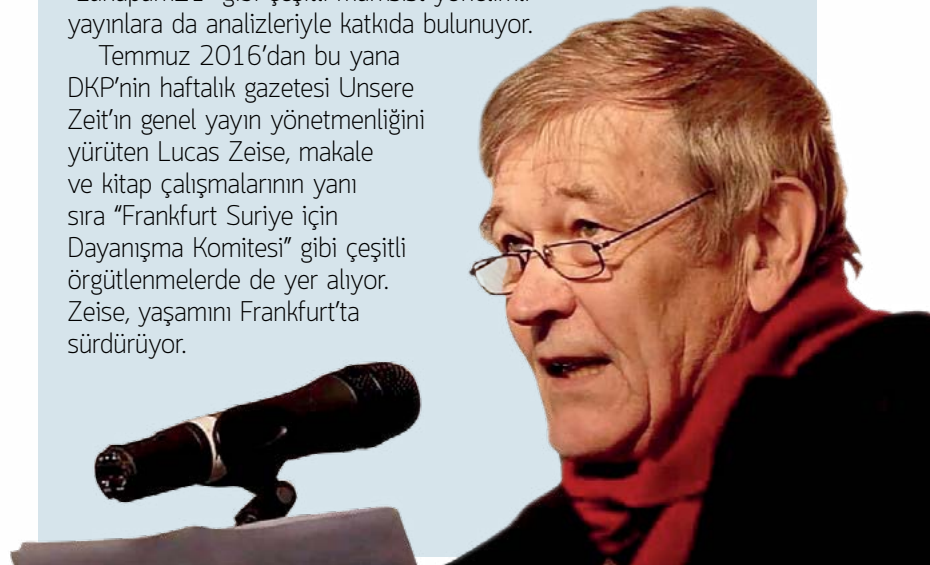
(Unsere Zeit, 18 Kasım 2016)

■ Lucas Zeise
Çeviri: Osman Çutsay

Lucas Zeise: Komünist bir finansçı

Almanca konuşulan dünyanın önde gelen finans gazetecilerinden Lucas Zeise, 1944'te doğdu. Kendisini 68 Kuşağı'ndan sayıyor. Zeise, üniversitede felsefe ve ekonomi okudu. 40 yılı aşkın bir süredir Alman Komünist Partisi (DKP) üyesi olan gazeteci-yazar, halen Wuppertal'daki Marx-Engels Vakfı'nın da yöneticilerinden. Ekonomist olarak önceki yıllarda Japonya gibi ülkelerde ve aralarında alüminyumun da bulunduğu çeşitli sektörlerde görevler üstlenen Zeise, özellikle finans ekonomisindeki analitik yeteneği nedeniyle "Financial Times Deutschland", "Börsen-Zeitung" gibi büyük sermayenin süreli yayınlarından da davetler aldı, oralarda çalıştı. Son dönemde art arda emperyalizm, avro ve para ekonomisi üzerine kitaplar yayımlayan Zeise, düzenli olarak günlük "Junge Welt" gazetesiyle iki ayda bir çıkan teorik ağırlıklı "Marxistische Blätter" dergisinde yazıyor. Bu arada "Lunapark21" gibi çeşitli marksist yönelimli yayınlara da analizleriyle katkıda bulunuyor.

Temmuz 2016'dan bu yana DKP'nin haftalık gazetesi Unsere Zeit'in genel yayın yönetmenliğini yürüten Lucas Zeise, makale ve kitap çalışmalarının yanı sıra "Frankfurt Suriye için Dayanışma Komitesi" gibi çeşitli örgütlenmelerde de yer alıyor. Zeise, yaşamını Frankfurt'ta sürdürüyor.

Brezilya'da darbe sürüyor

2016'DA BREZİLYA'DA GİDEREK AĞIRLAŞAN EKONOMİK DARBOĞAZA ŞİDDETLİ BİR SİYASİ KRİZ EŞLİK ETTİ. 'ANAYASAL' DARBE İLE MAYIS'TA GÖREVDEN EL ÇEKTİRİLEN İŞÇİ PARTİLİ BAŞKAN ROUSSEFF'İN YERİNE VEKÂLETEN BAŞKAN YARDIMCISI MICHEL TEMER ATANDI ANCAK BAŞ DÖNDÜRÜCÜ YOĞUNLUKTA BİR SERMAYE YAĞMASINA ARACILIK EDEN TEMER HÜKÜMETİNİN DE MİADI DOLMUŞ GÖRÜNÜYOR.

Bu yıl görevden alınan Dilma Rousseff hükümeti, 2011'deki ilk başkanlık döneminde, İşçi Partisi'nin ekonomi politikalarının "yeni kalkınmacı" olarak adlandırılan boyutuna ağırlık kazandırmaya girişmişti. Sanayi üretimini teşviklerle artırmaya çalıştı. Faiz oranlarını büyük oranda düşürdü, banka kredilerini yaygınlaştırdı. Bunlar finans piyasasında güçlü bir çıkar çevresi yarattı. Sanayi sektörü, bu teşvike Dilma'nın beklediği yanıtı vermedi. İlk dönemde ekonomik büyüme, Lula döneminin ve kendi beklentilerinin altında gerçekleşti. Aynı zamanda, 2011'den itibaren, uluslararası ekonomik kriz, Brezilya'yı etkisi altına aldı ve Dilma'nın ekonomi programının sektöre uğramasına neden oldu.

2013 Haziranında Brezilya tıpkı bizim ülkemizde olduğu gibi hızla yayılan hükümet karşıtı gösterilere sahne olmuştu. Başlangıçta gösterileri genç işçi, öğrenci, beyaz yakalı bir profil emek gündemleriyle belirlerken Haziran'ın ortasına doğru hükümetin sağcı muhalifleri büyük oranda ellerinde tuttıkları medya gücüyle olaylara dahil oldu. Eylemler giderek kimin ne talep ettiğinin anlaşılmadığı ama en fazla genel vatandaşlık hakları, devletteki verimsizlik ve yolsuzluk karşıtı bir eksene yerleşti. Çanlar İşçi Partisi için çalmaya başlamıştı.

Dilma ikinci kez 2014'te kıl payı bir seçim zaferi ile iktidara geldiğinde ekonomi programını bütünüyle değiştirdi. Ekonomi yönetiminin başına kamu harcamaları ve sanayi teşviklerine dayalı politikaları terk ederek piyasacı poli-

tikalardan uygulanmasını savunan bürokratlar getirildi. Bu İşçi Partisi'ne destek veren emekçi kesimlerin iktidara yabancılaşma sürecini hızlandırdı. Bir yandan da Brezilya burjuvazisinin önceden İşçi Partisi'ne destek vermiş olan kesimleri, üstelik Dilma'nın ekonomi politikalarından çark etmesine rağmen, hükümetle olan geçici ittifakını bozdu. Dilma'nın önlemlerini göstermelik olmakla suçladı. Genişleyen toplumsal hoşnutsuzluk burjuva basın marifetiyle iktidar temsilcilerinin karıştığı Petrobras merkezli rüşvet ve yolsuzluk skandallarına odaklandı. 2014'ten beri süren soruşturma genişlerken ortaya çıkan kirin boyutu herkesin bir ucundan bulaştırılabileceği bir hal almıştı. 2013'teki ilk dalga eylemlerden sonra 2015'ten itibaren gelen ikinci dalga eylemler ilkinde göre farklılıklar gösteriyordu. Sosyal medya manipülasyonunun işbaşında olduğu ve ağırlıklı olarak İşçi Partisi'nin yoksullukla mücadele programlarından nefret eden üst-orta sınıfın iştirak ettiği bu eylemler hazırlıkları süren darbeye meşruiyet kazandırmaya yönelikti. ABD destekli Brezilya burjuvazisi, İşçi Partisi'nin

toplumsal desteğini yitirdiği noktada eski ortodoks politikaları daha kararlı bir ekiple uygulamak üzere İşçi Partisi'nden kurtulmaya karar verdi. 31 Ağustos 2016'da Dilma'nın başkanlıktan azledilmesi ile sonlanan süreç böylece başlamış oldu. İşçi Partisi'nin sınıf uzlaşmacılığı, aşırı sağ siyasi partilerle hükümet ortaklığına ve burjuvazinin doğrudan temsilcisi bürokratların stratejik devlet pozisyonlarına getirilmesine neden olmuştu. İşçi Partisi'nin yargıyı özerkleştirmesi ve yargı pozisyonlarının da ağırlıklı olarak, İşçi Partisi'ne muhalif sağıclardan oluşması Rousseff'e karşı organize edilen 'anayasal' darbenin devlet içinde ciddi herhangi bir direnişle karşılaşmadan hayata geçirilebilmesini sağladı.

Dilma'nın yerine vekaleten devlet başkanlığı yürüten Temer, kısa zamanda siyasi becerilerinden ziyade darbenin ekonomik ve siyasi programını hayata geçirmek konusundaki ıvencenliği ile dikkat çeken, ABD bağlantısı kuvvetli şaibeli bir siyasetçi. Temer hükümeti hızla ülkenin enerji sektöründeki kamu ağırlığını ortadan kaldıracak ve ülke varlıklarını yabancı ellere geçirecek bir programı yürürlüğe koydu. Mayıs 2016'da Petrobras'ın ba-

şına bir tarım ihracat tekelinin CEO'su olan Pedro Parente'yi getirdi. Parente çok kısa süre içinde ekonomi üzerindeki devletin güçlü varlığını sona erdirecek bir özelleştirme furyasını hayata geçirdi. Bu arada hükümetin piyasacı politikalarla krizin bütün maliyetini Brezilyalı emekçilere yüklemeye hamleleri geniş çaplı eylem ve grevlerle karşılanıyor. Son olarak Petrol Emekçileri Federasyonu Aralık ayı sonunda Petrobras'ın yaşadığı finansal krizi ücretlerde kesintiye giderek aşma kararını karşı grev ilan etti. Greve işçilerin yüzde 95'i destek verdi. Hükümet ise sokakları dolduran emekçilere grev ve eylemleri terörize ederek yanıt veriyor.

Gelişmeler Temer hükümetinin miadının dolmakta olduğunu gösteriyor. Temer kişisel olarak seçim rüşveti soruşturması ile uğraşırken görevden alınma tehlikesi ile karşı karşıya. Bir yandan da Lula 2018 başkanlık seçimlerinde favori aday olarak öne çıktı. Brezilya burjuvazisi Lula'ya ve İşçi Partisi'ne muhtaç olmadığını göstermek için yeni ayak oyunlarına girişecektir. En kuvvetli senaryo Temer'in kendi skandalları nedeniyle görevden alınması ve seçimlere gerek kalmadan kongrede yerine birinin atanması suretiyle 2018 seçimlerini ötelemek. Olmadı, 2016'nın son günlerinde Lula'ya karşı Petrobras yolsuzluğu ile ilgili ortaya atılan yeni iddianın üstüne giderek bir kez daha Brezilya yasalarına başvurmak: Yasaya göre hakkında ikiden fazla suçlama olan biri başkanlığa adaylığını koyamıyor. Daha da olmazsa Lula'nın yeni sürümü için hazır olmak gerek. Sonuç ne olursa olsun Brezilya'da burjuva siyaseti aynı kapalı devre içinde debelenmeye ve çürümeye devam edecek.

■ Gözde Kök

Michel Temer

Hindistan'da demonetizasyon çıkmazı

DOLAŞIMDAKİ PARANIN YÜZDE 86'SINI OLUŞTURAN 500 VE 1000 RUPİLİK BANKNOTLARIN TEDAVÜLDEN KALDIRILMASI, "KARA PARAYLA VE TERÖRÜN FİNANSMANIYLA" MÜCADELEDE TEKNİK BİR ADIM OLARAK SUNULSA DA, HİNT SERMAYESİNE NEFES ALDIRAN VE HİNDİSTAN İŞÇİ VE KÖYLÜLERİNİN BOĞAZINI BİRAZ DAHA SIKAN SINIFSAK BİR TERCİH OLDUĞU AÇIK.

8 Kasım 2016'da Hindistan Ulusal Demokratik İttifak hükümeti lideri Narendra Modi, ekonominin %86'sını oluşturan 500 ve 1000 rupilik banknotları tedavülden kaldırdığını açıkladı. 31 Aralık'a kadar banknotların bozdurulması için süre verilse de, daha küçük miktardaki nakit paranın önceden hazırlanmaması nedeniyle on milyonlarca insan ATM kuyruklarında saatlerini harcadı, günlük ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandı ve nakde dayalı Hindistan ekonomisi bir gecede ciddi bir sarsıntıyla karşı karşıya kaldı.

Medyada yer alan eleştiriler, demonetizasyon krizinin halkın en alt kesimlerini en çok etkilediğine odaklanıyor. Tarım, tekstil ve organize olmayan sanayi alanlarında, küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışanlar işsizlik, ödenmeyen maaşlar, temel gereksinimlerin karşılanamaması gibi zorluklarla karşılaşılıyorlar ve aslında en yoksul 450 milyonluk nüfusu oluşturuyorlar. Çoktandır özellikle tarım alanında hissedilen bunalımın peşinden gelen demonetizasyon uygulamasının ilk 10 gününde, ülkede ekonomik

tedirginlik nedeniyle yaşanan intihar ve cinayetlere ek olarak, sağlık hizmetindeki aksaklıklar sonucu tam 47 kişi hayatını kaybetmişti.

Modi'nin uygulamaya geçerek olarak gösterdiği iki önemli faktörden biri kara para ile mücadele, diğeri ise terör finansmanını yok etmektir. Oysa kara para nakitle değil mücevherle aklanıyor ve terör finansmanı yok etme iddiası, bir yandan ABD ile anlaşması gereği askeri harcamaların gazına basan hükümet için pek de inandırıcı gelmiyor.

Teknik anlamda yaşanan sorunların emekçilerin gündelik hayatına olan olumsuz etkisi yadsınmaz. Ancak büyük tabloda dikkat çeken başka bir konu ise, bu sorunların üstesinden gelinse de bir hamlede yok edilemeyecek, emekçilerin omuzlarına yük bindirmeye devam edecek olan, yüksek enflasyon ve ekonomik bunalım hali.

1971'den itibaren uluslararası döviz kuru olarak altın yerine ABD dolarının belirlenmesi, bugün dünyanın en hızlı büyüme oranına sahip ülkeleri arasında yer alan Hindistan'ın ekonomisi

ile ABD ekonomisini yakınlılaştırmıştı. Örneğin, şu anda Hindistan tüm mal ve hizmetlerin ihracatında ya da sermaye yatırımlarında ABD doları kullanmak zorunda. Karşılığında ise Hindistan Rezerv Bankası yerli parayı dolaşıma sokuyor, ancak bu kez dolaşımdaki nakit paranın Hindistan yerli üretiminde karşılığı bulunmadığı için enflasyon oluşuyor. Aynı ekonomik akış kanalı nedeniyle ABD'deki enflasyon, Hindistan'a taşınmış oluyor.

Öte yandan son dönem kapitalizmin belirgin özelliklerinden biri olarak az miktarda yüksek maliyetli mal üretimi, küçük değerli banknotların yerini daha büyüklerinin almasını sağlıyor. Bu nedenle Hindistan'da 1000'lik rupiler kullanımdan kaldırılırken 2000'likler devreye giriyor, kredilere dayalı bir sistem ve yüksek oranda borçlanma ile yapılan harcamalar ağırlığını hissettiriyor. Bu anlamda Modi'nin yeni uygulamasının "dijital ekonomiye geçiş basamağı" olarak nitelendirilmesi, halkın yarısının banka hesabı bile açmadığı, gerçek stok miktarlarının ise sürekli olarak şaibeyle anıldığı bir ülkede,

krediler ve banka transferleri trafiğinin bir kriz yaratacağı ortada. 2007'de zirve yaparak bir sonraki sene küresel bir bunalıma neden olan hisse senedi endekslerinin tüm uluslar için yeniden zirveye doğru tırmanışa geçtiği ve Hindistan'ın da bu oranlardan geri kalmadığı düşünülürse, krizin ayak sesleri, Hindistan'dan da duyuluyor demektir.

Bu nedenle Modi'nin savunularının aksine, projenin dolaşımdaki nakit miktarını azaltarak "taşınmış enflasyonu" etkilemeden yerel enflasyonu kontrol altına alınmasını hedeflediği düşünülüyor.

Gittikçe yoksullaşan işçi sınıfı ve köylüler arasındaki herhangi hareketlilik kolluk kuvvetlerini devreye sokarken, bu sistemle kâr oranları korunan ve tekelleşme için önleri daha fazla açılan Hindistanlı patronlar şimdilik derin bir nefes alıyor. Küresel ekonomik krizi en somut halleriyle deneyimleyen Hindistanlı işçi sınıfının bu uygulamadan ne çıkaracağı ise önümüzdeki günlerde görülecek.

■ Nihan Tezcan

Liselilerin YGS eylemleri ve komünistlerin damgası

2011 YILINDA, YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVI'NDA (YGS) SORULARIN ŞİFRELENEREK CEMAAT ELİYLE VE AKP İKTİDARININ GÖZETİMİNDE SIZDIRILMASININ ORTAYA ÇIKMASIYLA YURT GENELİNDE LİSELİ EYLEMLERİ BAŞLADI. BU EYLEMLER KOMÜNİSTLERİN GENÇLİK ALANINA, ÖZELLİKLE DE LİSELİ DİNAMİZMİNE YAKLAŞIMINA İLİŞKİN ÖNEMLİ DERSLER BARINDIRIYOR.

Boyun Eğme'nin "eğitim" sayfalarında bu sefer, Gezi'den 2 sene kadar önce on binlerce liselinin sokağa dökülmesiyle sonuçlanan YGS skandalına değinilecek. Bu eylemler birçok açıdan, bugüne ilişkin dersler barındırıyor.

YGS "şifre" eylemlerini yerli yerine oturtmak için söz konusu olayın arifesinde ülkenin içerisinde olduğu siyasi atmosferi ve gençliğin bu atmosferle girdiği etkileşimi göz önünde bulundurmak gerekir.

2011 yılına gelindiğinde AKP, Cumhuriyet'i tasfiye operasyonunda bir hayli yol kat etmiş bulunuyordu. Cumhuriyet'in tüm ilerici kazanımlarını hedef alan bu operasyon, devlet mekanizmalarında AKP'nin yaygın kadro-

laşmasının önünde durabilecek hemen hemen bütün engelleri de ortadan kaldırmıştı. AKP, ilk günden itibaren iktidar ortağı konumundaki Gülen cemaatine devlet kademelerine yerleşme açısından tüm imkanı yaratmıştı ve aynı cemaat, bürokrasideki "fetih" sürecinde AKP'nin operasyonel gücünü oluşturmuştu.

AKP'yi durduracağı umudu beslenen tüm düzen içi aktörler yenilmeye başlamıştı. Tam da bugün görmeye alışık olduğumuz "bunları kimse durduramayacak" görüşünün yayılıp güçlendiği zamanlardı. Bu pervasız kadrolaşma neticesinde devletin tüm kadrolarını şaibeli olduğu biliniyordu ve bu durum özellikle gençlik içinde bir tepkiyi olgunlaştırmıştı. Ancak 2011 YGS'deki

hırsızlığa karşı başlayan eylemler yalnızca bu usulsüzlüklerle açıklanamaz.

AKP ile temsil edilen düzen, kendisini geleceği çalınmış ve sistem ile bağları zayıf, adil ve eşit bir ülkeyi en azından sezgisel olarak isteyen liselilerle karşı karşıya buldu. Bu karşı karşıya geliş, komünistlerin de etkisiyle özel bir siyasi kimliğe büründü.

SOLCU BİR LİSELİ KİMLİĞİ YARATMAK

Türkiye Komünist Partisi, gençliğin örgütlenmesi sorununa her zaman bütünlüklü yaklaştı. İlk bakışta birbirinden kopuk ve tekil görünebilen taleplerin sosyalizm programının bütünlüğündeki devrimci mantıkla ele alınması gerekir. Liselerde verilen

kavga, işçi sınıfının devrimci programıyla burjuva sınıfa karşı yürüyen tarihsel kavgaya sıkı şekilde bağlıdır. Gelenek hareketinin ilk çıkardığı gençlik yayınlarından olan ve uzun süre farklı şekillerde kullanılan "Okul ve Ülke" ismi, bu bağlantıyı sembolize eder. TKP'liler ısrarlı şekilde, okul ve ülke arasındaki bağın, sınıf savaşımına dayandığını ileri sürmüşlerdir.

Türkiye Komünist Partisi'nin 2008 yılında bu ihtiyaca verdiği yanıt Solcu Liseliler örgütlenmesi oldu. Liselerde yaygın bir solcu-devrimci kimlik inşa edilmeliydi. AKP gericiliğini ve sermayenin saldırılarını püskürtmek mümkündü. Ancak bunun yolu adaletsizliklere karşı eşit ve adil bir toplum arayışını, gerici

safsatalara karşı bilimi ve sanatı, köşe dönmeçilik ve bireyciliğin karşısına kolektif bir kurtuluş umudunu koymaktan geçiyordu. “Kimlik”ten kasıt, bunun bir bütünlük olarak örgütlenmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Solcu Dergisi 2008 yılında ilk kez yayınlandı ve ülkenin her bir yanına aylık olarak ulaşmaya, hem liselileri sosyalist mücadelelerin parçası kılmaya hem de solcu kimliği inşa etmeye çağırırdı.

2011 yılında düzenlenen liseli eylemleri, aslında bu çerçeveden hayat nezdinde teyit edilmesi anlamına da geliyordu. Eşitsizliğe karşı çıkmayı, gerici cemaat ağlarının karşısına sosyalist bir aydınlanma mücadelesini koymayı başa yazan liseliler ülkenin hemen her yerinde büyük kitlelilikle eylemlere katılıyordu.

Genellikle bilinmez ya da görmezden gelinir, ama YGS şifre skandalına karşı başlayan eylemler, yayılım olarak Haziran Direnişi'nin bir örneği gibidir. Evet, sayı olarak belki 2013

Haziranı'ndan daha az katılım vardı çünkü liselilerle sınırlıydı, ama Türkiye'nin “unutulmuş bir köşesi” olarak görülen taşra ilçelerinde bile liseliler kendilerince eylemler yapıyordu. Kürt illerindeki eş zamanlı liseli eylemleri ve bu eylemlerde TKP'nin örgütleyici olabilmesi, ilginç ve önemli bir örnektir.

Elbette yüzbinlerce liselinin mağdur olduğu ve birçoğunun tepki ortaya koyduğu böylesi bir yaygınlıkta, eyleme katılan liselilerin her birinin aynı politik çerçeveyi savunduğu söylenemez. Ancak önemli olan bu eylemlerin ilk başladığı andan itibaren komünistler için müdahaleye açık bir ortamın varlığıydı. Eylemleri doğru siyasi hatta oturtabilmek, eylemin direncini artırmak, siyasi taleplerini olabildiğince düzgün bir perspektife oturtmak büyük oranda mümkün olmuştur. 2011'deki YGS eylemlerinde TKP'lilerin, Solcu Liseliler'in damgası açıkça hissediliyordu.

NELER YAŞANDI?

Bahsedilen hareketliliğin sembolü olmuş eylemler, Nisan ayının başında birkaç gün üst üste gerçekleşen İstiklal Caddesi buluşmalarıydı. Binlerce kişilik kortejler oluşuyordu ve basınımızın görmezden gelemediği sayıda liseli caddeyi baştan aşağı kapatıyordu. Bugün AKP'nin ve İstanbul Büyükşehir Belediye-

'Cemaat karşıtı' pozisyonda TKP farkı!

Bugünkü “cemaat karşıtı” rüzgarlar henüz esmiyorken, komünistler bu karanlık örgütlenmenin ipliğini pazara çıkarmak için mücadele ediyordu. Liseli eylemlerine damga vuran da buydu. Ancak tam bu noktada, komünistleri o dönemde bile diğer hareketlerden ayırtıran iki motifin üzerinde durmak gerekli:

1. Cemaat yalnızca dinci-gericilik değildi. Kendi toplumsal ağına en çok dinselleşme vasıtasıyla kuran cemaat örgütlenmeleri, aslında çok genel anlamıyla “sol karşıtı” bir siyasi odağın vurucu gücü olarak işlev görüyordu. Fethullah Gülen cemaatinin ana rahmi olarak görülebilecek “Komünizmle Mücadele Dernekleri”nden beri, bu cemaatin önde gelen motivasyonu sosyalizm karşıtıdır. 2011 yılında gösterilen tepki, bunu hesaba katmak zorundaydı. Çünkü yalnızca “geleceğimize göz koyan yobazlar” değil, Türkiye'nin geleceğini çürümüş ve geleceksiz bir düzenin kucağına atan bir operasyon gücüyle karşı karşıyaydı liseliler. Bu nedenle liseli tepkisi, doğrudan sosyalizmin simgeleriyle, Che bayrağıyla,

Deniz Gezmiş imgesiyle, “solcu” kimliğiyle ve sosyalizm vurgusuyla harmanlanmıştır. Cemaatle mücadele komünistlerin işidir.

2. Cemaat, AKP ile ortaklığından ayrı düşünülmemeliydi: Türkiye Komünist Partisi, gençlik çalışmalarında tam da o dönemde önemli bir vurgu yaptı. Cemaatin karanlığı tartışılmazdı fakat bunu apolitikleştirmek isteyen ve siyasi bağlantılarını hasır altı eden girişimlere de prim verilmemeliydi. Siyasi mücadele, siyasi iktidara karşı verilebilir. Fethullah Gülen cemaati, bu iktidar için operasyon yürütürken, toplumdaki tepkileri de iktidardan uzaklaştıran bir “perde” işlevi görmemeliydi. AKP ile cemaatin işbirliğini vurgulamak fazlasıyla önemli hale gelmişti.

TKP'nin o dönemki vurgularının bugünkü önemini tartışmaya bile gerek yok. Sınıf siyaseti, her siyasi karmaşada, karar vermenin zorlaştığı her dönemde doğru yönü gösteren bir pusula işlevini görüyor ve bazen küçük görünen siyasi nüanslar büyük önem taşıyabiliyor. Liseli eylemleri, bunun da bir örneğini teşkil ediyordu.

si'nin Taksim üzerinde tepinmesi ve bu eylem alanından, adeta üzerine beton dökerek kurtulmaya çalışması, biraz da bu yüzden. Taksim, “boyun eğmeme”nin kamusal alandaki ifadesi haline geldiyse, liselilerin payı büyüktür.

7 Nisan 2011'de ise bizzat Solcu Liseliler bir eylem örgütlediler ve İstiklal Caddesi Mis Sokak'taki cemaat dershanesinin önüne yığıldılar. Yapılan açıklamada tam olarak şu sözler yer aldı: “Bizler ‘sevabına’ ders çalıştırıp, sınav kazandırmak yalanlarıyla liselileri ağına düşürmeye çalışan sözde ağabeylerin, ablaların maskesini düşüreceğiz. Cemaatler gerici

örgütlerdir. Cemaatler karanlık emelleri için soru da çalar, yalan da söyler, hırsızlık da yapar. Cemaatçiliğe, cemaat propagandası yapılmasına izin vermeyeceğiz. Haydi liseliler! Hırsız imama, hırsız AKP'ye karşı görev başına” Bu sözlerden 5 sene sonra, başta AKP'liler olmak üzere bütün burjuva siyasetçileri, “cemaat karşıtı” kesildiler ve TV'ler “cemaat nasıl bu kadar güçlendi” diye sızlayan kanaat teknisyenleriyle doldu taştı.

Eylemler ise sadece sokak yürüyüşleri şeklinde gerçekleşmedi. Okullarda ders boykotları, açık hava toplantıları, yürüyüşler, eylemler, veli ve öğretmenlerle düzenlenen buluşmalar yapıldı.

Günlerce

süren eylemler, sürecin en popüler sloganına yansısıdı üzere, dönemin ÖSYM başkanı Ali Demir'in istifasını sağlayamadı. Ancak sonrasına önemli kazanımlar devretti. Birçok liselinin, sınav yolsuzluğuna tepki ile başlayıp, AKP'ye ve yolsuz-köhne burjuva düzenine karşı, yeni bir ülkenin kurulabileceğini görmelerini sağladı örneğin.

Aradan yaklaşık 6 yıl geçtikten sonra YGS şifre eylemlerine baktığımızda fotoğrafı bu şekilde görebilmemizi sağlayan şey açıktır ve bu konuda hiçbir tevazuya gerek yoktur. Şifre eylemlerinde ortaya çıkan tepkiyi doğru kanallara yönlendirmek, büyütme ve örgütlemek; komünistlerin liseli gençliğe dönük müdahaleleri ve doğru bir kimlik inşa etme çabalarının eksikliği durumunda mümkün olmazdı. Bugüne ilişkin en net ders ise şudur: Tırnağımızla kazıyarak elde ettiğimiz her mevzi, küçük görünen her adım, elimizi uzatabildiğimiz her lise- li, kritik bir dönemde fazla fazlasıyla önemli hale gelir ve mücadelede hiçbir söz boşa söylenmiş olmaz. Sabırla örgütlenmek ve “hazır” olmak gereklidir. En fazla da liseliler, üniversiteliler, gençler için!

